

บทที่ 4

สุวรรณณี สุคนธา กับปัญหา ยาเสพติด อิทธิพลที่ได้รับจากประสบการณ์ชีวิต
สภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางวรรณกรรม

แรงบันดาลใจของนักเขียนที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม เป็นอันมาก

สำหรับสุวรรณณี สุคนธา ผู้วิจัยใคร่เสนอว่าความบังคาลใจของ เธอมีอิทธิพลมาจาก
ปัจจัยหลายประการ ที่สมควรนำมากล่าวถึงในแง่ปัญหา ยาเสพติดมีดังนี้

1. ปัจจัยทางจิตวิทยา คือ ภูมิหลัง เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต
2. ปัจจัยทางสังคมวิทยา คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมือง
3. ปัจจัยทางวรรณกรรม คือ วรรณกรรมร่วมสมัยที่มีอิทธิพลต่อการ เสนองานของ

สุวรรณณี สุคนธา

1. ปัจจัยทางจิตวิทยา

ในแง่นี้ ผู้วิจัยใคร่กล่าวถึงชีวิตส่วนตัวของ สุวรรณณี สุคนธา และคุณลักษณะทางด้านจิต
ใจอัน เป็นผลมาจากประสบการณ์ชีวิตของเธอเอง สุวรรณณี สุคนธา มีนามจริงว่า สุวรรณณี สุคนธ์ เทียง
เป็นชาวพิษณุโลกโดยกำเนิด จบการศึกษาชั้นประถมจากโรงเรียนผดุงนารี-กว๊านพิทยา ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นที่โรงเรียน เฉลิมขวัญนารี แล้วเข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพฯ ที่โรงเรียน เพาะช่าง จากนั้น
เข้าศึกษาต่อชั้นอุดมศึกษาใน คณะจิตรกรรมประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร สำเร็จการศึกษา
อนุปริญญา ชีวิตช่วงนั้นนับ เป็นจุดสำคัญที่ทำให้สุวรรณณี ค้น เคยกับศิลปะและกลายเป็นศิลปินในที่สุด

หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว สุวรรณณี สุคนธา ได้เข้ารับราชการ เป็นอาจารย์ใน
คณะที่สำเร็จการศึกษา จนถึงปี พ.ศ. 2520 จึงได้ลาออกจากราชการ ประกอบอาชีพนักเขียน
และเป็นบรรณาธิการหนังสือนิตยสารรายบักษ์ลลนาจนถึงวัน เสียชีวิต เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2527
ขณะมีอายุได้ 42 ปี

ขณะที่ยังรับราชการ เป็นอาชีพหลักอยู่นั้น สุวรรณณี สุคนธา เริ่มมีงานเขียนด้วยใจรัก

และเป็นผู้มีพรสวรรค์ กอปรกับชีวิตวัยเด็กได้รับการขัดเกลา อบรม และได้ใกล้ชิดกับผู้รู้ทางศิลปะ ผู้หนึ่ง จึงปลูกฝังนิสัยรักความงาม ความละเอียดอ่อน และช่างสังเกต "สุวรรณณี" จึงมีอีกสายตาหนึ่งที่ลึกซึ้งและสิ่งนี้ได้ เป็นคุณสมบัติพิเศษประจำตัวสุวรรณณีตลอดมา

นิคยสารที่เป็นเสมือนสนามทดลองฝีมือแห่งแรกของ สุวรรณณี สุคนธา คือ "สตรีสาร" โดยเขียนเรื่องสั้นเรื่อง จดหมายถึงปุก เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้รับการต้อนรับพอสมควร ต่อมา สุวรรณณี จึงประเดิมงานเรื่องยาวอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2508 ด้วยเรื่อง สายบทหยดเสน่ห์ท้าย จนถึงปี พ.ศ. 2513 สุวรรณณี สุคนธา ก็ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลจากองค์การสนธิสัญญา ม้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส.ป.อ.) จากเรื่อง เข้าชื่อกานต์ ในฐานะผู้ประกอวารรณ-กรรมชิ้นดีเด่นที่สุดในรอบปี 2513

จากการอ่านงานของ สุวรรณณี สุคนธา จะพบว่าข้อมูลที่เธอนำมาคิดแปลงใช้เขียนในการ เสนองงานส่วนใหญ่ ได้มาจากประสบการณ์ชีวิตทั้งของตนเองและผู้คนรอบข้าง โดยเฉพาะชีวิต เมื่อ ครั้ง เป็นนักศึกษาและอาจารย์ในคณะจิตรกรรมประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ประสบการณ์ ชีวิตการ เป็นนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้เองช่วยให้ สุวรรณณี เรียนรู้ มองเห็น และเข้าใจชีวิตที่คนภายนอกไม่ได้สัมผัส หรือ เข้าใจได้ลึกซึ้งมากกว่าที่จะคิดเอาเอง ประสบการณ์ ชีวิตช่วงนี้ของสุวรรณณี ได้ เป็นวัตถุดิบที่น่า เชื่อถือและเชื่อมโยงความ เข้าใจที่ตีระหว่งกลุ่มศิลปิน ด้วยกัน และบุคคลภายนอก

สุวรรณณี สุคนธา เป็นผู้ที่ไม่ใช่โชคในชีวิตสมรสครั้งแรก เธอตัดสินใจแยกทางกับสามี และเลี้ยงดูลูกทั้งหมดด้วยตนเอง การระับผิดชอบอันหนักหน่วงทำให้สุวรรณณี ได้รู้รสของความ ลำบากยากแค้น แต่พร้อมกันนั้นสัญชาตญาณของความเป็นแม่ก็ยิ่งรุนแรงขึ้น การกล่าวถึงปัญหา ความไม่รับผิดชอบต่อชีวิตครอบครัวในนวนิยายหลายเล่ม เช่น พระจันทร์สีน้ำเงิน, ดอกไม้ใบยา-แดด, มายา, ทะเลอาอึม, ความรักครั้งสุดท้าย เป็นต้น เป็น เครื่องยืนยันทัศนคติของสุวรรณณี จากประสบการณ์ส่วนตัวด้านนี้ สุวรรณณีเป็นคนรักลูกมาก รักอย่างศิลปินคือ มีอารมณ์รักที่รุนแรง แต่การระ เลี้ยงดูครอบครัวก็ไม่อำนวยให้มี เวลากับลูกมากเพียงพอ

ในช่วง เวลาที่ เธอขณะทีสุวรรณณีกำลังสนใจปัญหาครอบครัวอยู่ก่อนอย่างจริงจัง และมีความ สนใจจากสำนักส่วนตัวอย่างแท้จริง สุวรรณณีก็ประสบปัญหาครอบครัว คือทราบว่าลูกชายคนเดียว ดิทยาเสพติด ปัญหายาเสพติดกำลัง เป็นปัญหาสังคมของวัยรุ่น ซึ่งสร้างความวิตกกังวลแก่ทุกฝ่าย ในสังคมขณะนั้นอยู่มาก ปัญหาสังคมรอบข้างและปัญหาชีวิตส่วนตัว ส่งผลให้สุวรรณณีใช้ความ เป็นนัก เขียนฉีกกับสำนักของความ เป็นแม่ เริ่มศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับสาเหตุที่มาของปัญหาสังคมที่มีผล

กระทบต่อวัยรุ่น และปัญหาสังคมที่วัยรุ่นเป็นผู้ก่อ การศึกษานวนิยายต่าง ๆ ของสุวรรณดิในช่วงเวลานี้ทำให้เข้าใจได้ว่า สุวรรณดิพยายามเข้มแข็งพิจารณาลักษณะชีวิตจริงอย่างผู้มีสติและปัญญา

ความสำนึกในบทบาทของตนเองของสุวรรณดิ สุคนธา ทั้งในฐานะนักเขียนและฐานะของแม่ อันเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาเด่นชัดสองประเด็นนี้ ผู้อ่านจะมองเห็นและเข้าใจได้จากการอ่านหนังสือประวัติชีวิตของ นายวงศ์เมือง นันทขว้าง ซึ่งเจ้าตัวเขียนขึ้นเองบ้าง เมื่อมีชีวิตอยู่ ประกอบกับคนอื่น ๆ ที่แม่ และน้อง ๆ ของเขาเขียนเพิ่มหลังจากที่ นายวงศ์เมือง เสียชีวิตลง เพื่อรวบรวม เป็นหนังสือแจกในงานฌาปนกิจ หนังสือดังกล่าวคือ เรื่องของน้ำพุ น้ำพุคือชื่อเล่นของ นายวงศ์เมือง เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้น่าสนใจคือ จดหมายที่น้ำพุเขียนถึงแม่ 10 ฉบับ และเรื่องสั้นที่น้ำพุเขียนโดยใช้ชื่อว่า "พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น"

เรื่องของน้ำพุ เป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่มีคุณค่าในแง่ให้ข้อคิดสะกิดใจทั้งแก่วัยรุ่นแก่พ่อแม่และสังคม สภาพแวดล้อมหรือความผันผวนของสภาพการณ์ทางสังคมกระตุ้นเราให้วัยรุ่นใคร่คิดออกจากบ้าน เพราะสังคมมีความเข้หายวนมากขึ้น มีความบีบคั้นทาง เศรษฐกิจมากขึ้น จึงทำให้พ่อแม่ต้องสละเวลาเพื่อทำมาหากินมากขึ้น ฉะนั้น เวลาที่จะให้ความอบอุ่นแก่ลูกลดน้อยลง เรื่องของน้ำพุไม่ได้เป็น เรื่อง เฉพาะของน้ำพุ แต่เป็น เรื่องที่ เกี่ยวพันกับสภาพการณ์ของสังคม ถ้าหากพ่อค้ายาเสพติดหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เหล่านั้น ไม่จัดจำหน่ายยาเสพติดให้ซื้อขายกันได้ง่าย คาย น้ำพุและเพื่อน ๆ จะไปไกลได้ถึงเพียงนั้นหรือ ฉะนั้น เรื่องของน้ำพุจึงไม่ใช่ เรื่องของใครคนหนึ่งเท่านั้น แต่เป็น เรื่องที่คนในสังคมไทยด้วยกันควรได้ช่วยกันคิด เพื่อหาทางแก้ปัญหาให้ให้ได้¹

สุวรรณดิ สุคนธา ได้แสดงความประสงค์ไว้ชัดเจนในคำนำของหนังสือ เรื่องของน้ำพุ ซึ่งมีข้อความที่ผู้อ่านจะทราบ และ เข้าใจได้ว่า การที่น้ำพุติดยาเสพติดได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้สุวรรณดิสนใจปัญหา ยาเสพติดและ เสนอวรรณกรรมในสารัตถะนี้ถึง 5 เรื่อง ข้อความดังกล่าวคือ

---

¹ รัญจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 1, 2 "เรื่องของน้ำพุ". พิมพ์ครั้งแรก. สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2518, หน้า 185-190.

มีคนถามข้าพเจ้าเสมอ หลังจากที่น้ำพุได้สิ้นชีวิตแล้วว่า

"เลี้ยงลูกยังงถึงได้ปล่อยให้คิดเฮโรอีน"

ทำให้ต้องนั่ง และไม่อาจหาคำตอบได้ แต่ถ้าจะให้ตอบจริง ๆ แล้วก็ต้องโทษตัวเองว่า

"เลี้ยงลูกไม่เป็น"

และเมื่อเหตุไรที่ลูกชายสิ้นชีวิตไปเพราะยาเสพติดจึงนำเอามาเปิดเผย เพราะ

ไม่ใช่เรื่องดีเลย น่าจะอายและปิดไว้เป็นความลับมากกว่า คำตอบตรงบรรทัดนี้

มีอยู่ว่า เพราะไม่อยากให้ลูกของคนอื่น ๆ ต้องเสียชีวิตไปเพราะยาเสพติดอีก

ถ้าเรื่องของน้ำพุจะเป็นประโยชน์ต่อลูกชายของใครอื่นได้ ข้าพเจ้าก็จะยินดีอย่างยิ่ง

และจะไม่ขอร้ออะไรอื่นนอกจากผลกุศลที่ได้เกิดจากสิ่งที่ได้ทำไปแล้วนี้ ขอให้ น้ำพุจะมี

ความสุขในโลกใหม่ หรือที่ใดก็ตามที่น้ำพุไปอยู่¹

เรื่องของน้ำพุ จึงจัดเป็นหนังสือชีวประวัติที่ให้สาระอันมีค่าแก่ผู้อ่าน ซึ่งมีภูหาวิทยุรุ่นใน
แง่หนึ่ง และปัญหาสังคมที่เราทุกคนควรได้ร่วมมือแก้ไขให้จงได้

¹ สุวรรณี สุคนธา, วงศ์เมือง นันทขว้าง และน้องหนู, เรื่องของน้ำพุ, พฤษจิกายน

ปัญหาหาเสพคิดอันเป็นประเด็นปัญหาในการ เสนองงาน เขียนประ เภทนวนิยายที่นัก เขียนร่วมสมัยของสุวรรณี สุคนธา หลายคน ไม่ได้ให้ความสนใจกันลึกซึ้ง เท่าที่สุวรรณีทำ หากแต่ประสมการณและบุคคลผู้ เป็นที่รักยิ่งในชีวิตคือบุตรชายของ เธอ นั้นเอง เป็นแรงบันดาลใจให้สุวรรณี ผลิตงานหลาย เรื่องที่มีแนว เรื่อง เป็นการ เสนอทัศนคติของนัก เขียนในปัญหาหาเสพคิด นัก เขียนผู้นี้ได้เขียนอย่างทุ่ม เทจิตใจ เพื่อหวังให้ปัญหานี้ได้รับการพิจารณา แห่ง เล็งจากสังคม และผู้รับพิชชอบทุกฝ่ายมากกว่าที่เป็นอยู่ สุวรรณีประพันธ์งาน เหล่านี้ได้ อย่างน่าสนใจ ลึกซึ้ง และ เข้มข้นควรแก่การศึกษาวิเคราะห์ ในเชิงวรรณคดีวิจารณ์อย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะสุวรรณีขณะยึดอาชีพ เป็นอาจารย์หลังจากจบการศึกษา ก็ยังยึดงาน เขียนเป็นงานถ่ายถอดความรู้สึก ระบายความคับแค้นของชีวิต ตามอารมณ์ศิลปินที่ได้รับการหล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อม และวิถีทางชีวิตดังกล่าว

สรุปภูมิหลังของชีวิตครอบครัวที่ไม่ราบรื่น ความเป็นศิลปิน และความสะเทือนใจจากการสูญเสียลูกชาย บังคับทางจิต เหล่านี้ได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้ สุวรรณี สุคนธา หันมาให้ความสนใจในการ เขียนนวนิยายสารคดีหาเสพคิดในช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 วิธีการของสุวรรณีจึง เป็นการสร้างงานที่ประสมการณ กับความเป็นนวนิยายอยู่ใกล้ชิดกันจน เกือบแยกไม่ออก

2. ปัจจัยทางสังคมวิทยา

สภาพแวดล้อมทางสังคมและการ เมือง ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 2 ได้ส่งอิทธิพลต่องานเขียนของสุวรรณีเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากจุดเริ่มของชีวิตการ เป็นนัก เขียนเรื่องสั้น สุวรรณี สุคนธา ได้ฝึกงานเขียนจนอยู่ในสัง เวียนของนัก เขียนมีชื่อด้วยการ เข้าร่วมกลุ่มนัก เขียนต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มปริทัศน์เสวนา, ชมรมพระจันทร์เสี้ยว, ศิลปินหน้าพระลาน, กลุ่มหนุ่ม หน้าสาวสวยตลอดจนออกหนังสือรวม เรื่องสั้นชื่อ คลื่นลูกใหม่ นักเขียนกลุ่มนี้ นำเอาชีวิตของชนชั้นกลางในเมืองหลวง ซึ่ง เป็นลักษณะที่ครอบงำสังคมอยู่ในขณะนั้นและจนถึงปัจจุบันนี้ มา เป็นเนื้อหาของนวนิยาย เนื้อเรื่องมักแสดงถึงความ เจ็บปวดทางอารมณ์ของบรรดา เศรษฐีรุ่นใหม่ที่มีรากฐานการใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบอเมริกัน โดยเฉพาะได้สะท้อนชีวิตส่วนตัวของบุคคล และสภาพสังคมออกมาในแง่วิเคราะห์ เช่น เรื่องความขัดแย้งระหว่างวัย และสถาบัน ปัญหาเศรษฐกิจ ความยากไร้ ความคับข้องใจและการดิ้นรนของมนุษย์ทุกชนชั้น วัย ฐานะ และถิ่นฐานประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้

นับว่า สุวรรณี สุคนธา มีประสบการณ์เต็มที่โดยที่มีพื้นเพเป็นคนต่างจังหวัด มาจากครอบครัวสามัญ มีโอกาสเข้ามาศึกษาต่อในเมืองหลวง เข้าคลุกคลีกับชนชั้นต่าง ๆ ภูมิหลังจากชนบทประกอบกับความละเอียดอ่อนของศิลปิน ทำให้มีความรู้สึกไวต่อสภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่ประสบในชีวิตทุกช่วง แล้วพรรณนาออกมาอย่างพิถีพิถัน

ปัญหาที่สังคมตระหนักความสำคัญในขณะนั้น เช่น ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาศีลธรรม ปัญหาความแตกต่างทางความคิด ฯลฯ เป็นปัญหาที่สุวรรณีรับรู้ ดังจะเห็นได้ว่า เขาชื่อกานต์ เป็นงานที่สะท้อนภาพของปัญหาส่วนหนึ่งได้อย่างงดงาม อย่างไรก็ตาม สภาพทางการเมืองไม่อำนวยให้การแสดงออกเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเป็นไปได้ โดยราบรื่น สุวรรณีต้องประสบกับทางเลือกสามทางใหญ่ ๆ คือ จะเสนอปัญหาที่รัฐบาลไม่ต้องการเผชิญหน้าโดยการละทิ้งสังคมไปดังที่นักเขียนกลุ่มหนึ่ง เช่น บางคนในกลุ่มพระจันทร์เสี้ยวได้ทำในช่วงปี 2519 เพราะนักเขียนกลุ่มนี้เสนองานที่สะท้อนถึงความไม่ชอบธรรม อันเกิดจากกลไกแห่งอำนาจของรัฐ วิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาล จึงถูกเพ่งเล็งอีกทางหนึ่งคือ จะคงเขียนนวนิยายต่อไปโดยไม่แตะปัญหาสังคมเหมือนที่ รพีพร ถูกขอร้องให้ทำ หรือจะเขียนนวนิยายที่กล่าวถึงปัญหาที่รัฐบาลยอมรับ ได้แก่ การสะท้อนปัญหาชีวิตและสังคมในชนบท เช่น ปัญหาความยากแค้น อดหยากของคนชนบท ปัญหาชีวิตของครูชนบทและปัญหาการศึกษา ปัญหาชีวิตและสังคมในเมือง เช่น ปัญหาชีวิตของกรรมกร ปัญหาชีวิตของคนจนทั่วไปในเมือง ปัญหาชีวิตของโสเภณี ปัญหาของชนชั้นกลางในเมือง ปัญหาเด็กกับสังคม เด็กกับความยากจน เด็กกับการขาดความอบอุ่นในครอบครัว ทางที่ 3 คือทางที่สุวรรณีเลือก บัณฑิตด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับบุตรชายอาจ เป็นตัวละครต้นให้ เลือกทางที่สามด้วย

เมื่อชีวิตของสุวรรณีประสบความทุกข์จากปัญหาลูกชายคนเดียว เสียชีวิตไปเพราะยาเสพติด สุวรรณีจึงถอดจิตใจของความเป็นนักเขียน จ้างงานเขียนโดยใช้แนวเรื่องของปัญหานี้ผลิตงานที่เป็นวรรณกรรมเชิงวิจารณ์สังคม เพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะนักเขียน และแม่ผู้ประสบปัญหาด้วยตนเองอย่างตั้งใจและมุ่งมั่นให้บังเกิดผลทางใดทางหนึ่งต่อสังคม และเพื่อนร่วมชะตากรรมอีกหลายคนที่ครอบครัวประสบปัญหา ยาเสพติด เช่นเดียวกัน นวนิยายที่เป็นผลสืบเนื่อง ได้แก่ พระจันทร์สีน้ำเงิน, ทะเลถ้ำอิม, มายา, ดอกไม้ในป่าแคด และเรื่อง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ ในจำนวนนี้มีหนังสือที่แจกในงานฌาปนกิจของ นายวงศ์เมือง นันทขว้าง บุตรชายผู้เสียชีวิต เพราะตกเป็นทาสยาเสพติด เรื่องหนึ่งคือ เรื่องของน้ำพุ อันเป็นหนังสือชีวประวัติที่ใช่เป็นเอกสารสำคัญช่วยชี้หน้าความเข้าใจ และการศึกษาข้อมูลในงานวิจัยนี้ได้ถ่องแท้ขึ้น

๓. ปัจจัยทางวรรณกรรมร่วมสมัย

สุวรรณี สุคนธา มีแนวทางในการเขียนเป็นของตนเอง โดยเห็นได้จากผลงานแต่ละช่วงที่ปรากฏออกมาจะมีทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของชน และสภาพแวดล้อมของวรรณกรรม

ร่วมสมัยอย่าง เป็นขั้นตอน ดังจะวิเคราะห์ต่อไปนี้

ในระยะแรก ๆ เมื่อก้าวเข้ามาในแวดวงนักเขียน สุวรรณียังมีได้ยึดแนวเขียนในคองที่
แต่ด้วยลีลาการเขียนที่ได้เปรียบจากความเป็นศิลปินผู้มีความลึกซึ้งในการประสานอารมณ์ศิลปิน
ความเป็นจิตรกร และนักประพันธ์ในตัวคนเดียว ทำให้ลีลาการเขียนของสุวรรณีมีมิติที่ลึก
ด้วยการใช้ท่วงทำนองเหมือนอย่างการระบายสีรูปภายในกรอบ หรือบนผืนผ้า ได้แก่ การเขียน
เรื่องสั้น ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2508-2511 อันเป็นระยะเริ่มแรกที่สุวรรณีพยายามใส่อารมณ์
ให้บรรยากาศในการถ่ายทอดเนื้อหา บทสนทนาที่เป็นธรรมชาติ มีความราบเรียบแต่รื่นรมย์ ได้
แก่เรื่องสั้นเรื่อง ต้องกับไอ้แก้ว, ธรรมชาติวิพากษ์เด็กชายจ้อย, สวนสัตว์, บาปบุญของบัว เพื่อน
เป็นต้น และยังมียานอีกกลุ่มที่แนวเรื่องส่วนใหญ่หนีไปในทางระบายอารมณ์อันละเอียดอ่อนของหญิง
และอารมณ์กลเลศของมนุษย์ที่พัวพันอยู่กับ เรื่องของความรัก กามารมณ์ และความอ้างว้างเดียวดาย
ในหัวใจของคนที่เป็นปุถุชน โดยเฉพาะการบรรยายความรู้สึกที่แสดงถึงน้ำใจรักของหญิงที่เป็นแม่¹
ตัวอย่างงานเรื่องสั้นที่มีแนวเรื่องดังกล่าว ได้แก่ เรื่องของลูก, พินัยกรรม, พ่อของนน, นิราศลา
บทแรกเริ่มที่.....อินโทนิค, คู่เขยหลังม่านเหล็ก, ปะทุอารมณ์ของหญิงรักงู และ เขียนอดีตใน
ห้องนอน, ภูเขา ทะเล พระจันทร์ของแสง, บางทีพຽ່ງนี้จะเปลี่ยนใจ, คืนหนาวที่เหลือแต่ดาว
เป็นเพื่อน เป็นต้น

ระยะเดียวกันกับที่สุวรรณีมีผลงานดังกล่าวข้างต้น สภาพวงวรรณกรรมไทยช่วงนั้น ตาม
การวิเคราะห์ของ ศรีศิลา บุญขจร มีสภาพ "ชะงักลงด้วยเหตุการณ์ทางการเมือง เมื่อ พ.ศ.
2500 นวนิยายไทยก็เข้าสู่ยุคพาดิน" กระแสเล็ก ๆ ของนวนิยายที่เสนอปัญหาสังคม หรือปัญหาใน
ครอบครัวซึ่งจัดได้ว่า เป็นนวนิยายแนวสมจริง เริ่มปรากฏขึ้นบ้าง บ้างจัดที่ส่งเสริมนวนิยายแนวนี้
น่าจะได้แก่ ปัญหาสังคมที่ทับทิมและการให้รางวัล ส.ป.อ. (ทั้งนี้ไม่กล่าวถึงการแสวงหาเนื้อหา
ใหม่ ๆ ของนักเขียน ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเขียนผู้ต้องการพัฒนาผลงานของตนย่อมมีอยู่แล้วทุกคน)...
ปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะไม่ได้ถูกนำมากล่าวถึงในนวนิยายแนวพาดิน หรือนวนิยาย เรียงร้อยมองเห็น

¹ รัญจวน อินทรกำแหง, "เรื่องบางทีพຽ່ງนี้จะเปลี่ยนใจ และคืนหนาวที่เหลือแต่ดาว
เป็นเพื่อน" ผู้เขียน สุวรรณี สุคนธา : ใน วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 1, (บริษัทสำนักพิมพ์ดวงกมล
จำกัด ชุด วรรณกรรมวิจารณ์, 2517, หน้า 25-38).

ได้ไม่ยากนักในงานของ กฤษณา อโศกสิน สุวรรณี สุคนธา สีฟ้า และโบคิน แม้ว่านักเขียนเหล่านี้จะยังคงเขียนนวนิยายแนวพาฝัน หรือแนวชีวิตครอบครัวอยู่เป็นส่วนใหญ่ แต่มีนวนิยายบางเรื่องที่มีลักษณะเด่นในการให้ภาพปัญหาสังคมในโครงเรื่องนวนิยายพาฝัน อาทิ ภาพของวงการการ์ตูน เหลวแหลก การใช้อิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่ และการเงินของ "ผู้ใหญ่" บางคน การประจบสอพลอของข้าราชการชั้นผู้น้อย เพื่อได้เข้าไปสู่ตำแหน่งการงานสูง ๆ

สภาพแวดล้อมของวงวรรณกรรมของไทยระยะนี้เอง เอื้อให้สุวรรณีมีความตื่นตัว และมีพลังใจ มีแรงขับเคลื่อนในอันที่จะพัฒนาความสามารถของตนให้ก้าวต่อไป เขาชื่อกานต์ สร้างชื่อเสียงและรับรองความเป็นนักเขียนของสุวรรณีอย่างเต็มตัว โดยที่ได้รับความนิยมนิยามดีเด่นจากองค์การสนธิสัญญาป้องกันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปี 2513 เขาชื่อกานต์ เป็นเรื่องที่มีแนวเรื่องเบี่ยงเบนไปจากเรื่องอื่นในระยะเดียวกัน คือมิได้เน้นสภาพชีวิตส่วนบุคคลของตัวละครหญิงชายในด้านอารมณ์กิเลส หรือปัญหาชีวิตครอบครัว เป็นสาระสำคัญของเรื่อง หากเสนอเน้นปัญหาสังคม สะท้อนภาพยุคสมัยของสังคมไทยที่สร้างความขัดแย้ง ความแปรปรวนของสถาบันการปกครอง คือความแปลกแยกของสังคมเมืองกับสังคมชนบท ประเด็นเหล่านี้เป็นเนื้อหาสำคัญที่ส่งให้นวนิยายเรื่อง เขาชื่อกานต์ มีความเข้มข้นในเนื้อหาสาระที่แนบเนียนสอดคล้องกับแกนเรื่องที่ผู้ประพันธ์ต้องการ และวางโครงเรื่องไว้อย่างเห็นได้ชัด คือการเสนอภาพสังคมท้องถิ่น เรื่องราวของชนบทไทยที่ห่างไกลความเจริญ แวดล้อมด้วยอิทธิพล ทำให้หนุ่มสาวผู้มีอุดมคติต้องพ่ายแพ้

หลังจากช่วงปี 2513 สุวรรณีได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ในฐานะนักเขียนรางวัล ส.ป.อ. แม้สุวรรณีจะไม่ยึดปัญหาการเมือง เหมือนเพื่อนร่วมกลุ่มที่ส่วนใหญ่ยังเสนองานสร้างสรรค์แนวเพื่อชีวิต¹ อย่างเข้มข้น และรุนแรงจนถูกเพ่งเล็งจากทางบ้านเมือง แต่สุวรรณีได้เลี่ยงไปหยิบยกเอาแนวคิดจากปัญหาสังคมร่วมสมัยโดยใช้ปัญหาชนบทซึ่งเป็นแนวเรื่องที่กำลังได้รับความนิยมและสนใจอย่างกว้างขวางในระยะนั้น รายละเอียดในบทที่ 3 ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า กลุ่มนักเขียนหน้าใหม่ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาชนบท มีผลงานที่ได้รับความนิยมนิยามดีเด่นติดต่อกันจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยช่วงปี 2517-2519 เช่น คำพูน บุญทวี คำหมาน คนโต ที่น่าสังเกตงานกลุ่มปัญหาชนบทนี้ช่วยหันเหความสนใจของผู้อ่านไปจากเหตุการณ์เฉพาะหน้าทางการเมือง เรียกได้ว่าไม่เป็นงาน "ช้าย" จึงไม่ถูกบิคกัน ทั้งยังมีผลให้เกิดการพัฒนาเนื้อหาในงานนวนิยายสังคมวิจารณ์ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

¹ ดู วรรณกรรม เพื่อชีวิต บทที่ 3 หน้า 21.

งานนวนิยายระยะหลังต่อมาของสุวรรณีส่วนใหญ่จึง เป็นนวนิยายเชิงปัญหา ประเภทวรรณกรรมวิจารณ์ ได้แก่เรื่อง กึ่งฟ้า (2515), คืนนี้ไม่มีพระจันทร์ (2516), คนเรียงเมือง (2516), ทองประกายแสด (2517) เป็นต้น

เมื่อหันเหความสนใจเกี่ยวกับแนวเขียนมาเป็นนวนิยายเชิงปัญหาแล้ว สุวรรณีได้เลือกปัญหาสังคมในประเด็นต่าง ๆ มาเสนอในงาน ได้แก่ ปัญหาโสเภณี ปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ปัญหาครอบครัวแตกแยก จนมาถึงระยะที่สุวรรณีมีประสบการณ์จริงเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด จึงเลือกปัญหานี้เสนอติดต่อกันถึง 5 เรื่อง เพราะเป็นปัญหาที่ทำให้แรงบันดาลใจที่สุดดังกล่าวน่าขำขัน ถ้าสุวรรณีไม่เลือกเสนอปัญหาสังคมและยึดแนวเรื่องพาฝันเหมือนในช่วงต้น สุวรรณีก็อาจไม่ได้รับความสนใจจากผู้อ่านมากเท่านี้ นับว่าแวดวงวรรณกรรมได้มีส่วนผลักดันให้สุวรรณีสนใจและจับปัญหาสังคมมาเป็นแนวเขียนนวนิยาย โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด แม้จะมีนวนิยายเชิงปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเขียนโดยนักเขียนผู้อื่นอยู่บ้าง ได้แก่งานของ สีฟ้า เรื่อง ข้าวนอกนา, ทางโค้ง, งานของ โสภาค สุวรรณ เรื่อง ตะวันลับฟ้า เป็นต้น แต่นวนิยายเหล่านี้มิได้นำเสนอปัญหายาเสพติดเป็นสาระหลัก เช่นใน ข้าวนอกนา โคร่ง เรื่องมุ่งเสนอปัญหาสังคมจากการเข้ามาตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาเด็กลูกครึ่งไทย-อเมริกัน และปัญหาสังคมต่อเนื่อง สีฟ้าเสนอปัญหายาเสพติดในเรื่องนี้อย่างไม่เจาะลึกนัก เรื่อง ทางโค้ง ก็เป็นการเสนอปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมอันนำไปสู่ปัญหาครอบครัวแตกแยก การเสนอปัญหายาเสพติดในเรื่องนี้จึง เป็นเพียงปัญหาต่อเนื่องอีกเช่นกัน

ในเรื่อง ตะวันลับฟ้า โสภาค สุวรรณ ก็ใช้แนวคิดร่วมสมัยกับสีฟ้าคือ ปัญหาครอบครัวแตกแยก แม้ตัวเอกฝ่ายชายในเรื่อง เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง แต่นวนิยายเรื่องนี้ก็ไม่ได้เน้นปัญหา ยาเสพติดให้น่าสนใจเท่าใดนัก เพราะเมื่ออ่านแล้วผู้อ่านจะให้ความสนใจกับปัญหาอื่นที่เด่นชัด กว่าคือปัญหารักร่วมเพศระหว่างตัวเอกฝ่ายหญิงกับเพื่อนสาว

ดังนั้น เมื่อ เปรียบเทียบกับงานของสุวรรณี 5 เรื่องคือ คืนนี้ไม่มีพระจันทร์, ทะเลอาอิม พระจันทร์สีน้ำเงิน, ดอกไม้ในป่าแคด และ มายา การเสนอปัญหาสังคมจากยาเสพติดในงานของนักเขียนอื่นจึงไม่เด่นและน่าสนใจเท่างานของสุวรรณี ดังได้วิเคราะห์ให้เห็นแล้วว่าสุวรรณีมีความพร้อม ทั้งปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมวิทยา

แรงขับเคลื่อนทั้งภายนอกและภายในคือ อิทธิพลจากสังคมรอบข้าง วงวรรณกรรม สถานการณ์บ้านเมืองของสังคมไทยขณะนั้น กับปัญหาส่วนตัว เร่งเร้าให้สุวรรณีค้นหา วิจัยข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ เยาวชนอย่างขมุก ขม่วนแปร เป็นมโนภาพที่พร้อมจะออกมา เป็นงาน เขียนทุกขณะจิต ยิ่ง เมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยสำนึกของความรัก ความอาทรต่อบุตรชาย อิทธิพลทั้งสองทางนี้ นำสุวรรณีไปสู่การศึกษาปัญหา ยาเสพติดด้วยกำลังสมองและปัญญาที่มี ศักยภาพของความเป็นนักเขียนวรรณกรรม วิเคราะห์สังคม กอปรกับจิตสำนึกของความเป็นแม่ผู้รู้ตนเอง รู้ปัญหา และเข้าใจถึงสิ่งที่ตนกำลังเผชิญอยู่ สุวรรณีได้ถ่ายทอดจิตสำนึกทางสังคมมา กับพลังรักของมารดาต่อบุตร เสนอวรรณกรรมกลุ่มปัญหา ยาเสพติดอย่างแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจเต็มที่ สุวรรณีค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการ ทั้งทางสังคม วิทยา จิตวิทยา วิทยุแล้ว นำเสนอแยกแยะ แจกแจง แสดงสาเหตุความเป็นไป และผลของปัญหาต่อบุคคลผู้ประสบเคราะห์กรรม จากยาเสพติด ทั้งในงานกลุ่มนี้ให้สารตตะ เข้มข้น เข้าสู่ปัญหา ยาเสพติด ตั้งแต่โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก ทิศนะของงาน ด้วยกลวิธีที่เห็นชัดถึงมโนธรรมในความเป็นแม่คนหนึ่งส่งผ่านไปยังความรู้สึกของแม่ทุกคนผู้ประสบชะตากรรม เช่น เดียวกัน ผู้ที่กำลังประสบปัญหาและกำลังได้รับความทุกข์ทรมานใจ จะได้เตรียมตัว เตรียมใจรับสถานการณ์อย่างมีสติ ส่วนผู้ที่อยู่นอกวงปัญหา ก็จะรับรู้และร่วมต่อต้านความ เลวร้ายทุกทางที่เป็นต้นเหตุของปัญหานี้ ทั้งจะได้ร่วมมือกันกำจัดคนชั่วของสังคมที่มีส่วนช่วยให้ปัญหาแผ่กระจาย

งานนวนิยายสารตตะปัญหา ยาเสพติดซึ่งรวบรวมได้ 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง คืนนี้ไม่มีพระจันทร์, ทะเลอาอ้อม, พระจันทร์สีน้ำเงิน, ดอกไม้ในป่าแคด, และ มายา เป็นงานที่สุวรรณีสุคนธา ผลิตออกมาในช่วงปี พ.ศ. 2516-2522 วิเคราะห์ได้ว่าเป็นระยะคาบเกี่ยวระหว่าง การเริ่มประสบปัญหาของบุตรชายของผู้ประพันธ์ จนปัญหาก่อตัวเต็มที่ และถึงผลที่สุดเมื่อสุวรรณีต้องสูญเสียบุตรชายในปี พ.ศ. 2517 หลังจากนั้นสุวรรณีก็ยังยึดสารตตะนี้ เสนองานเป็นการเรียกร้อง ความรับผิดชอบร่วมกันของคนในสังคมด้วยสำนึกของคน เป็นแม่ที่มีใจกว้างขวาง สุวรรณีเสนอ อุทธาหรณ์แก่สังคมด้วยประสบการณ์ในชีวิตของตนเองและบุตรชายอย่าง เปิดเผย และจริงใจ ผู้อ่านจะประจักษ์ได้ในงานทั้ง 5 เรื่อง

จากที่วิเคราะห์ปัจจัย 3 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อการ เสนองานของสุวรรณี สุคนธา คือปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางสังคมวิทยา และปัจจัยทางวรรณกรรมร่วมสมัย จะเห็นว่าปัจจัยทางจิตวิทยาหรือภูมิหลัง เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต ซึ่งอาจ เรียกว่า เป็นปัจจัยภายในตัวของผู้แต่ง เป็นสิ่งที่มิอิทธิพลให้เกิดโครง เรื่องใหญ่ของงาน ทั้ง เรื่องสั้นและนวนิยาย ส่วนปัจจัยทางสังคม

วิทยาซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกก็ทวนให้สุวรรณณีเลือกหาแนวเรื่องในการ เสนองงานของคนในแต่ละช่วงของการยื่นหยัดในวงวรรณกรรมได้ถูกทิศทาง มีขั้นตอนจากการ เข้าร่วมกลุ่มนักเขียนวรรณกรรมเพื่อชีวิต สุวรรณณีเสนองานตามแนว เขียนเดียวกับ เพื่อนร่วมแวดวงระยะหนึ่ง ต่อมาแรงกระตุ้นทางสังคมบ้านเมือง และความสนใจส่วนตัวบีบบังคับช่วยให้เกิดพัฒนาการในงานด้าน เนื้อหา สุวรรณณีมีท่วงทำนองการประพันธ์ที่เป็น เอกลักษณะเฉพาะตัว และได้ประกาศนียบัตรความเป็นนักเขียนรางวัล ส.ป.อ. เห็นได้ว่าสุวรรณณีพึงใจ เป็นนักเขียนที่แสวงหาสาระประโยชน์เพื่อผู้อ่าน และสังคมอย่างไม่หยุดยั้ง สุวรรณณีมีแรงหนุนและกำลังใจที่ส่งให้ประสิทธิภาพของงานพัฒนามาได้ จนกระทั่งวิถีทางในชีวิตจริงมาต้องประสบปัญหา เข้าไปข้องแวะรู้จักกับพิษภัยของยาเสพติด จึงได้เกิดความร่วมมือ เป็นแรงขับเคลื่อนให้สุวรรณณีเขียนงานสารคดีนี้ เพื่อ เป็นการถ่ายทอดและบรรเทา ความทุกข์ ความ เศร้าสลดไว้ในวงวรรณกรรมและสังคมไทย ผู้อ่านจะมองเห็นความพยายามของ ตัวละครในเรื่อง ที่จะสงบใจทบทวนการกระทำของตน เพื่อหาสาเหตุแห่งความคับข้องใจ เปรียบได้กับความคับข้องใจจากความทุกข์ในชีวิตจริงของผู้แต่ง นั่นคือ สุวรรณณีใช้งานประพันธ์เป็นทางระบายความตึงเครียดในชีวิตจริง ความคิดที่จะสำนึกในทุกอย่างมีสติกับความบันดาลในให้เกิดจินตนาการของคน เป็นนักประพันธ์ทำให้สุวรรณณีเสียสละรังสรรค์งานวรรณกรรมปัญหา ยาเสพติดได้ ประณีต ขณะเดียวกันสุวรรณณีได้ถ่ายทอดจิตใจสำนึกร่วมในแง่ที่จะจรรโลงสังคม

สรุปอิทธิพลที่ได้รับจากประสบการณ์ชีวิต สภาพแวดล้อมทางสังคม และอิทธิพลจากวรรณกรรมร่วมสมัย ทั้งด้านที่เป็นปัจจัยทางจิตวิทยา และส่วนที่เป็นปัจจัยทางสังคมวิทยา กล่าวได้ว่าสุวรรณณีได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจในการ เสนองงานจากส่วนหนึ่งของประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวหรืออีกนัยหนึ่งงาน เขียนส่วนใหญ่ของสุวรรณณีได้มาจากการผสมผสานประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวรรณกรรม สิ่งเหล่านี้ปลุกเร้าสำนึกและจินตนาการให้ก่อรูป เป็นงาน เขียนไม่ว่าจะเป็น เรื่องสั้น นวนิยาย ความนึกคิดและจินตนาทั้งหลายจะหยั่งรากอยู่ในชีวิตส่วนตัว ความเป็นไปประจำวัน ความคับข้องใจต่อสภาพสังคม และความใฝ่ฝันที่จะไปสู่วิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามธรรมชาติ การต่อสู้กับสำนึกผิดชอบในการร่วมอยู่ในสังคม ความหวังให้เกิดการเคลื่อนไหว ปรับปรุงจากสมาชิกในสังคม แม้จะเพียงหน่วยใดหน่วยหนึ่ง เพื่อจะรวมตัว เป็นกำลังสำคัญในอันที่จะจรรโลงคุณภาพของชีวิต และคุณค่าของความ เป็นมนุษย์ให้คงอยู่ มีอยู่ในสังคมไทย และสังคมโลก